Luvituksen sujuvoittaminen

Talousvaliokunta, Jyrki Alkio, 16.5.2025

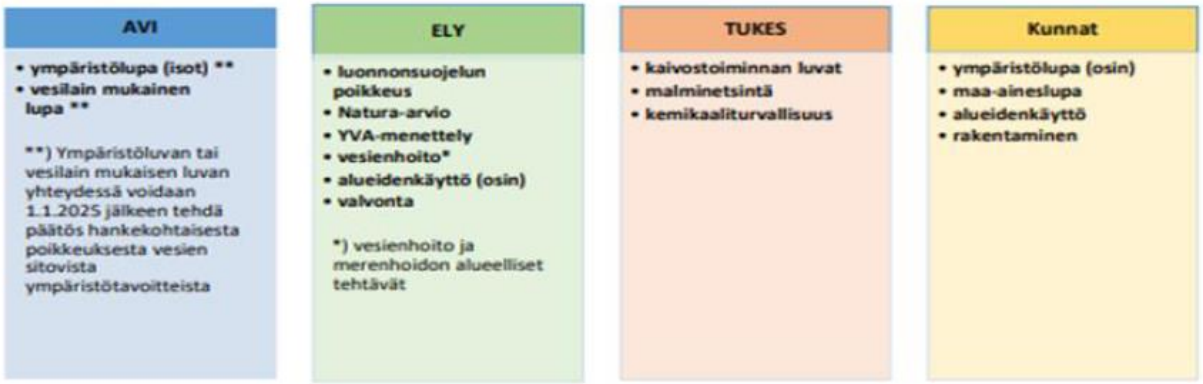

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

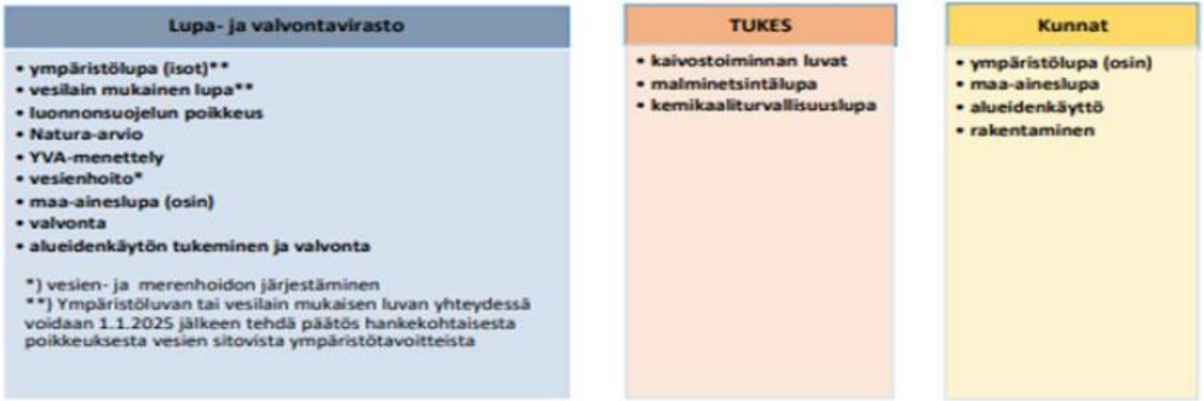
Luvituksesta kilpailuetu

- Hallitus tavoittelee lupamenettelyiden sujuvuudesta Suomen kilpailuetua. Tavoitteena on parantaa investointiluvituksen sujuvuutta ja ennakoitavuutta.
- Luvituksen sujuvuus on yksi kriteeri, jonka perusteella yritykset tekevät investointipäätöksiään. Yrityksille on tärkeää ymmärtää, mitä lupa yritykseltä edellyttää ja millä perusteilla se myönnetään.
- Hallitus toteuttaa luvitukseen liittyen sekä rakenteellisia että sisällöllisiä uudistuksia. **Tarkoituksena ei ole heikentää ympäristönsuojelun tasoa** vaan **tehdä** investointihankkeiden **lupaprosesseista** aiempaa **sujuvampia** ja Suomesta investointikisassa entistä houkuttelevampi maa.
- Kansainvälisessä vertailussa lupaprosessi Suomessa ei kestä poikkeuksellisen pitkään, mutta BASF:in Harjavallan akkumateriaalilaitoksen luvitukseen liittyvät ongelmat ovat voineet vahingoittaa Suomen mainetta. Vuonna 2022 valmistunut laitos ei vieläkään ole päässyt aloittamaan toimintaansa.

Viranomaiset ja keskeisten ympäristöasioiden käsittely 31.12.2025 asti

Viranomaiset ja keskeisten ympäristöasioiden käsittely 1.1.2026 alkaen

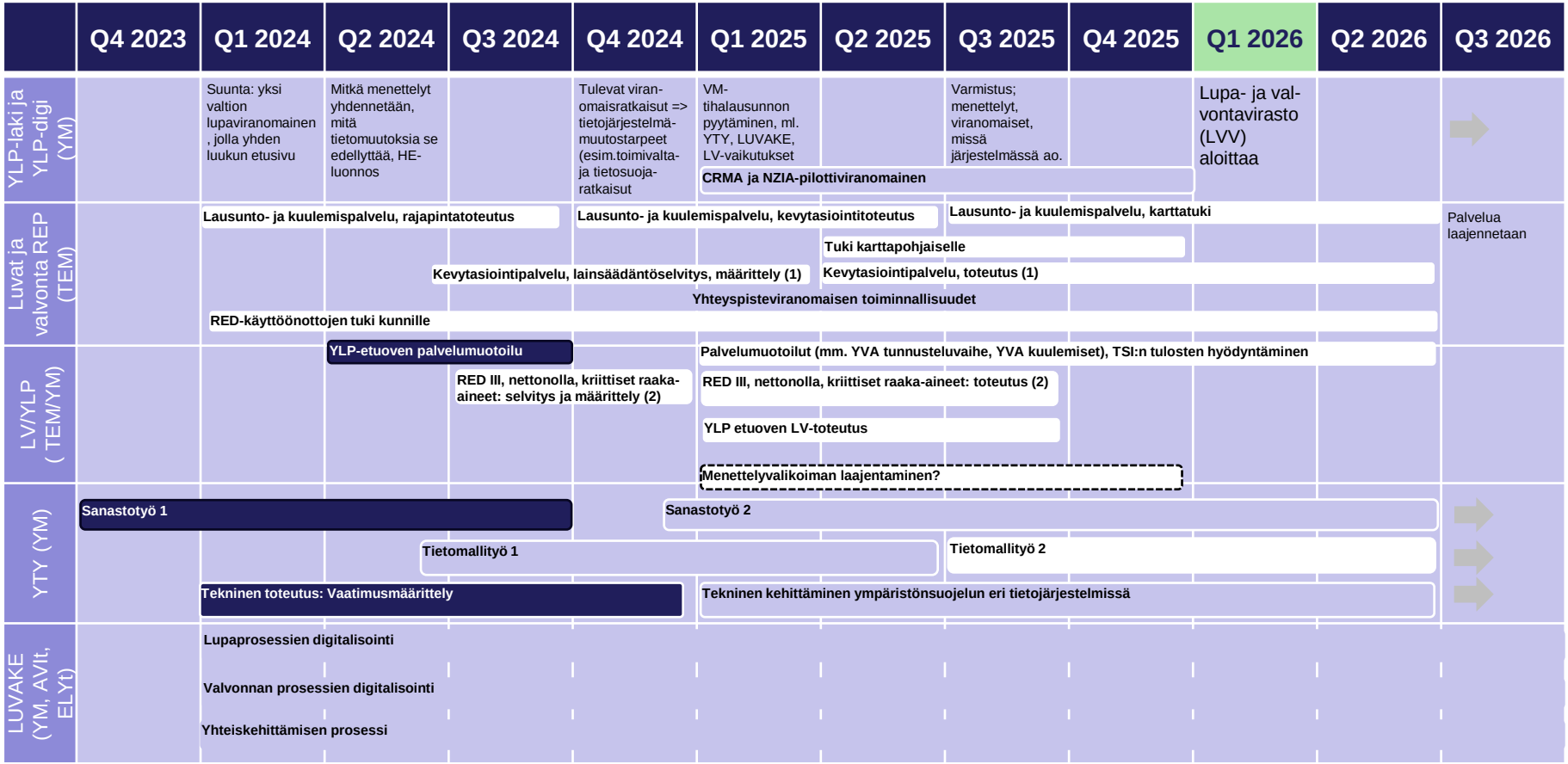

Yksi luukku perustuu digitaalisuuteen

- Rakenteellisen uudistuksen avulla lupajärjestelmää viedään **kohden yhden luukun mallia**. Mallissa asiointi ja **lupien haku** tapahtuvat **keskitetysti** ja **digitaalisesti** yhden yhteyspisteen kautta, riippumatta siitä myöntääkö luvan uusi virasto vai esimerkiksi Tukes, jonka vastuulla ovat mm. kaivosluvat.
- Keskeinen osa yhden luukun rakentamista on digitaalisuuden kehittäminen
- TEM:n vastuulla olevasta **Luvat ja valvonta -palvelusta** tulee kattava lupien **digitaalinen hakukanava**, jota käyttäen toiminnanharjoittaja voi hakea investointihankkeisiinsa liittyvät keskeiset ympäristölliset luvat.
- Hakemukset ohjautuvat palvelusta kustakin luvasta vastaavalle viranomaiselle ja sen tietojärjestelmiin. Järjestelmien välisen integraation ansiosta viranomaiset pystyvät hyödyntämään myös toisen viranomaisen lupaprosessissa keräämää tietoa.

Vihreän siirtymän luvitus -toteutushankkeilla kohti yhden luukun palveluja

Suunnitelma | Toteutus kesken | Hankinta kesken | Valmis

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU

(1) Aikataulu, jos ei edellytä säädösmuutoksia
(2) Aikataulu, jos lainsäädäntö valmis kesällä 2024

Arvio etenemisestä

- Sujuvoittamistoimia on tehty useamman hallituskauden ajan ja tämä työ on jatkumoa siihen. Aluehallintouudistus keskeistä, digikehitys ja uusi EU-sääntely osaltaan tukevat yhden luukun mallia.
- Valtaosa hallitusohjelman luvituksen sujuvoittamiseen liittyvistä kirjauksista pannaan toimeen. Joitain asioita on selvitetty ja todettu että ei ole edellytyksiä edetä.
- Valmistelu on edennyt sujuvasti ja TEM:n ja YM:n välinen yhteistyö ja vuorovaikutus on sujunut hyvin.
- Yksi lupaprosesseja pitkittävä vaihe on tuomioistuinmenettely. Yhden luukun palvelujen lakikokonaisuus ei puutu valitusoikeuteen (pl. viranomaisvalitukset).

Tunnistettuja epävarmuuksia

- Ratkaisevaa on, miten uudistuksen toteutus onnistuu. Vasta käytäntö osoittaa, miten hyvin uudistukset tarjoavat vastauksia tunnistettuihin ongelmiin.
- Eri prosesseissa tehtävän valmistelun (virastorakenne ja yhden luukun palvelujen lainsäädäntö) tulosten pitää sopia yhteen. Digitalisaatiotyössä sovitettava yhteen eri lähtökohdista tehtyä aiempaa työtä.
- Huolta esitetty digiratkaisujen valmiusasteesta vuoden 2026 alussa. Tavoite on, että Luvat ja valvonta on kokonaisvaltainen ympäristöllisten menettelyjen yhden luukun toteuttaja vuonna 2028.
- Valmisteluun on ohjattu rahoitusta mm. RePowerEU-rahoista. Tuottavuuspaineiden aikana haaste varmistaa uusien tehtävien (esim. yhteyspisteviranomainen) riittävä resurssointi. Esimerkiksi digikehitykseen ei ole erillistä rahoitusta ensi vuoden jälkeen.

Kiitos